

INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER

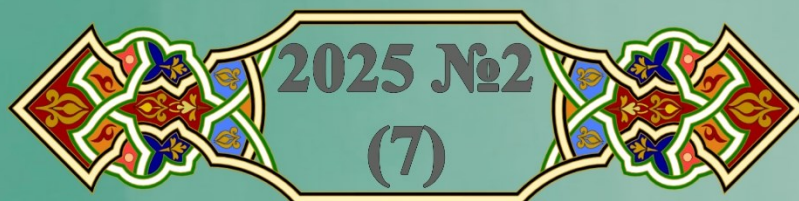
p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

Xalqaro ilmiy jurnal

SAMARQAND – 2025

p-ISSN 2992-9229

e-ISSN 3060-5318

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

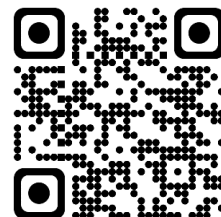
XALQARO ILMIY JURNALI

“TURKOLOGICAL RESEARCH” INTERNATIONAL SCIENTIFIC
JOURNAL

ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Jurnal rasmiy sayti: <https://turkologiya.samdu.uz/>

SAMARQAND – 2025

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “TURKOLOGICAL RESEARCH”
ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ
МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Bosh muharrir:

Bosh muharrir o‘rinbosari:

Juliboy ELTAZAROV

f.f.d., professor (O‘zbekiston)

Roxila RUZMANOVA

f.f.n., dotsent (O‘zbekiston)

TAHRIRIYAT KENGASHI:

Rustam XALMURADOV – t.f.d., professor,
Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat
universiteti rektori (O‘zbekiston);

Hakim XUSHVAQTOV – f-m.f.d., professor,
Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat
universiteti ilmiy ishlar va innovatsiyalar
bo‘yicha prorektori (O‘zbekiston);

Akmal AHATOV – t.f.d., professor,
Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat
universiteti xalqaro hamkorlik bo‘yicha
prorektori (O‘zbekiston);

Muslihiddin MUHIDDINOV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Ibodulla MIRZAYEV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Shuhrat SIROJIDDINOV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Suyun KARIMOV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Murodqosim ABDIYEV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Azamat PARDAYEV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Musa YULDASHEV – f.f.n., professor
(O‘zbekiston);

Dilfuza DJURAKULOVA – t.f.n., professor
(O‘zbekiston);

Aftondil ERKINOV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Hotam UMUROV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Qosimjon SODIQOV – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Muhabbat QURBONOVA – f.f.d., professor
(O‘zbekiston);

Mardon BOLTAYEV – dotsent (O‘zbekiston);

Ali AKAR – f.f.d., professor (Turkiya);

Abdusalam ARVAS – f.f.d., professor (Turkiya);

Funda TOPRAK – f.f.d., professor (Turkiya);

Musa Shamil YUKSEL – f.f.d., professor (Turkiya);

Temur KOJAO‘G‘LI – f.f.d., professor (AQSH);

Hayrunnisa ALAN – f.f.d., professor (Turkiya);

Varis CHAKAN – f.f.d., professor (Turkiya);

Almaz ULVI – f.f.d., professor (Ozarbayjon);

Emrah YILMAZ – Phd, dotsent (Turkiya);

Foziljon SHUKUROV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);

Dilshod XURSANOV – Phd, dotsent (O‘zbekiston);

Shahnoza XUSHMURODOVA – DSc, professor
(O‘zbekiston);

Dinara ISLAMOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);

Feruza JUMANIYAZOVA – Phd, dotsent
(O‘zbekiston);

Istoda RASULOVA – Phd, dotsent (O‘zbekiston);

Feruza MANUKYAN – Phd (O‘zbekiston);

Mas’ul muharrir: **PhD, dotsent Zokir
BAYNAZAROV** (O‘zbekiston);

Texnik xodim: **Raxmatulla SHOKIROV**
(O‘zbekiston).

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”

Главный редактор:

Жулибой ЭЛТАЗАРОВ
д.ф.н., профессор (Узбекистан)

Заместитель главного редактора:

Рохила РУЗМАНОВА
к.ф.н., доцент (Узбекистан)

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Рустам ХАЛМУРАДОВ – д.т.н., профессор,
ректор Самаркандского государственного
университета имени Ш.Рашидова
(Узбекистан);

Хаким ХУШВАКТОВ – д.ф.-м.н., профессор,
проректор по научной работе и инновациям
Самаркандского государственного
университета имени Ш.Рашидова
(Узбекистан);

Акмал АХАТОВ – д.т.н., профессор,
проректор по международному
сотрудничеству Самаркандского
государственного университета имени
Ш.Рашидова (Узбекистан);

Муслихиддин МУХИДДИНОВ – д.ф.н.,
профессор (Узбекистан);

Ибодулла МИРЗАЕВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Шухрат СИРОЖИДДИНОВ – д.ф.н.,
профессор (Узбекистан);

Суюн КАРИМОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Муродкасым АБДИЕВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Азамат ПАРДАЕВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Муса ЮЛДАШЕВ – к.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Дилфуза ДЖУРАКУЛОВА – к.и.н., доцент
(Узбекистан);

Афтондил ЭРКИНОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Касимжон СОДИКОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Хотам УМУРОВ – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Мухаббат КУРБАНОВА – д.ф.н., профессор
(Узбекистан);

Мардон БОЛТАЕВ – доцент (Узбекистан);

Али АКАР – д.ф.н., профессор (Турция);

Абдуселам АРВАС – д.ф.н., профессор (Турция);

Фунда ТОПРАК – д.ф.н., профессор (Турция);

Муса Шамиль ЮКСЕЛЬ – д.ф.н., профессор
(Турция);

Темур КОДЖАОГЛУ – д.ф.н., профессор
(США);

Хайрунниса АЛАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Варис ЧАКАН – д.ф.н., профессор (Турция);

Алмаз УЛЬВИ – д.ф.н., профессор
(Азербайджан).

Эмрах ЙИЛМАЗ – PhD, доцент (Турция);

Фозилжон ШУКУРОВ – PhD, доцент
(Узбекистан);

Дилшод ХУРСАНОВ – PhD, доцент
(Узбекистан);

Шахноза ХУШМУРОДОВА – DSc, профессор
(Узбекистан);

Динара ИСЛАМОВА – PhD, доцент
(Узбекистан);

Феруза ДЖУМАНИЯЗОВА – PhD, доцент
(Узбекистан);

Истода РАСУЛОВА – PhD, доцент (Узбекистан);

Феруза МАНУКЯН – Phd (Узбекистан);

Ответственный редактор: **PhD, доцент Зокир
БАЙНАЗАРОВ (Узбекистан)**

Технический персонал: **Рахматулла ШОКИРОВ
(Узбекистан)**

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO ILMIY JURNALI

INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL RESEARCH”

ULUSLARARASI “TÜRKOLOJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL DERGİSİ

МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ ИССЛЕДОВАНИЯ”

Chief Editor:/ Deputy Chief Editor:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Uzbekistan)

Ass. Prof. Dr. Rokhila RUZMANOVA (Uzbekistan)

Baş Editör:/ Baş Editör Yardımcısı:

Prof. Dr. Juliboy ELTAZAROV (Özbekistan)

Doç. Dr. Rohila RUZMANOVA (Özbekistan)

EDITORIAL TEAM:/ BİLİM KURULU:

Prof. Dr. Rustam KHALMURADOV – Rector of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Hakim KHUSHVAKTOV – Vice-Rector for Research and Innovation, Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Akmal AKHATOV – Vice-Rector for International Cooperation of Samarkand State University named after Sh.Rashidov (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUKHIDDINOV (Uzbekistan)

Prof. Dr. Ibodulla MIRZAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Shukhrat SIROJIDDINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARIMOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDIEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDASHEV (Uzbekistan);

Ass. Prof. Dr. Dilfuza DJURAKULOVA (Uzbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKINOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Kasimjon SODIKOV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Khotam UMUROV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. Mardon BOLTAEV (Uzbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Turkey);

Prof. Dr. Abdusalam ARVAS (Turkey);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Turkey);

Prof. Dr. Musa Shamil YUKSEL (Turkey);

Prof. Dr. Temur KOJAĞLU (USA);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Turkey);

Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Turkey);

Prof. Dr. Almaz ULVI (Azerbaijan);

Ass. Prof. PhD. Emrah YILMAZ (Turkey);

Ass. Prof. PhD. Foziljon SHUKUROV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dilshod KHURSANOV (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Shakhnoza KHUSHMURODOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Dinara İSLAMOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Feruza JUMANIYAZOVA (Uzbekistan);

Ass. Prof. PhD. Istoda RASULOVA (Uzbekistan);

PhD. Feruza MANUKYAN (Uzbekistan);

Managing editor: *Ass. Prof. PhD. Zokir BAYNAZAROV* (Uzbekistan)

Technical staff: **Rakhmatulla SHOKIROV** (Uzbekistan)

Prof. Dr. Rustam HALMURADOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Rektörü (Özbekistan);

Prof. Dr. Hakim HUŞVAKTOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Araştırma ve İnovasyondan Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Akmal AHATOV – Ş.Raşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi Uluslararası İşbirliğinden Sorumlu Rektör Yardımcısı (Özbekistan);

Prof. Dr. Muslihiddin MUHİDDİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. İbodulla MİRZAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Şuhrat SİROCİDDİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Suyun KARİMOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Murodkasim ABDİYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Azamat PARDAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Musa YULDAŞEV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilfuza CURAKULOVA (Özbekistan);

Prof. Dr. Aftondil ERKİNOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Kasimcon SODİKOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Hotam UMUROV (Özbekistan);

Prof. Dr. Muhabbat KURBANOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Mardon BOLTAYEV (Özbekistan);

Prof. Dr. Ali AKAR (Türkiye);

Prof. Dr. Abdusalem ARVAS (Türkiye);

Prof. Dr. Funda TOPRAK (Türkiye);

Prof. Dr. Musa Şamil YÜKSEL (Türkiye);

Prof. Dr. Timur KOCAOĞLU (ABD);

Prof. Dr. Hayrunnisa ALAN (Türkiye);

Prof. Dr. Varis ÇAKAN (Türkiye);

Prof. Dr. Almaz ÜLVİ (Azerbaycan);

Doç. Dr. Emrah YILMAZ (Türkiye);

Doç. Dr. Fozilcon ŞUKUROV (Özbekistan);

Doç. Dr. Dilşod HURSAVOV (Özbekistan);

Prof. Dr. Şahnoza HUŞMURODOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Dinara İSLAMOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Feruza CUMANIYAZOVA (Özbekistan);

Doç. Dr. Istoda RASULOVA (Özbekistan);

Dr. Feruza MANUKYAN (Özbekistan);

Sorumlu Editör: *Doç., Dr. Zokir BAYNAZAROV* (Özbekistan)

Teknik Personel: **Rahmatullah ŞOKİROV** (Özbekistan)

MUNDARIJA | CONTENT | İÇERİK | СОДЕРЖАНИЕ

TURKIY TILLAR VA ADABIYOT TADQIQOTLARI TARIXI

Muhabbat KURBANOVA, Sevara RAHMATOVA

SHE’RIYATDA TIL BIRLIKLARI TAKRORI VA KONNOTATSIYA 8

Saparbek MIRZABAEV

QARAQALPAQ ESSE TEKSTLERINDE TENEWLERDİN STILLIK ÖZGESHELIKLERI.. 16

Faruk TOPRAK

SEMERKAND ÜZERİNE SÖYLENMİŞ BAZI ARAPÇA ŞİİRLER..... 24

Rohila RUZMANOVA

TÜRKÇENİN OKUTULMASIYLA İLGİLİ GÖRÜŞLER 32

Emrah YILMAZ

1926’DAN 2026’YA TÜRKOLOJİ’NİN ASIRLIK İRADESİ..... 38

SHOKIROV Raxmatulla, TOXIROVA Sarvinoz

SADRIDDIN AYNİY VA TURKIY ADABIYOT: MA’RIFATPARVARLIK VA UYG‘UNLIK-
NING MADANIY KO‘PRIGI 53

ESHMAMATOVA Mahliyo

TURKIY TILLAR PARALLEL KORPUSINI YARATISHDA TIL VA NUTQ BIRLIKLARI
TADQIQI..... 65

Dilorom MUMINOVA

TURKIY ADABIYOTDA G‘AZAL JANRI RIVOJIDA NOMALARNING O‘RNI..... 73

XUSHBOQOV Qobilbek

SHAFOAT RAHMATULLO TERMIZIY SHE’RIYATIDA FONETIK TAKRORLAR 79

DUSMURATOV Qahramon

IQBOL MIRZONING “BONU” ROMANIDA BADIY PSIXOLOGIZM TALQINI 87

BOYMIRZAYEV Akbarali, NAZIROV Salimbek

INGLIZ VA O‘ZBEK TILLARIDAGI BARQAROR BIRIKMALARNING PARALLEL
LUG‘ATINI TUZISH MASALALARI 92

ATABAYEVA Guljahon

HAYKU JANRI VA UNING O‘ZBEK ADABIYOTIGA TA’SIRI 98

ERNAZAROV Rahmon, MAVLONOV Ahmadjon

OQ VA QORA LEKSEMASI TAHLILI 105

ЧОРИЕВ Баходир

ВОКАТИВНЫЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ КАК СРЕДСТВО ВЫРАЖЕНИЯ ЭМОЦИОНАЛЬНЫХ
СОСТОЯНИЙ В ПРОИЗВЕДЕНИЯХ А.П. ЧЕХОВА И А. КАХХАРА..... 112

DJUMAMURATOV Kuanishbay

FRAZEOLOGIK BIRLIK LARNING TURLI TIZIMLI TILLARDA NAMOYON BO‘LISHI-
NING LINGVOMADANIY XUSUSIYATLARI 116

MUXAMMADIYEV Nodir

QASHQADARYO SHEVASIGA XOS O‘ZLASHMALAR TAHLILI 122

Zokir BAYNAZAROV, Zarifa XUSANOVA

TINISH BELGILAR TARIXI VA ULARNING YOZMA MATNLARDA QO‘LLANILISH
XUSUSIYATLARI..... 126

TURKIY XALQLARNING IJTIMOY-MADANIY ALOQALARI TARIXI

Rustam BERDIYEV

MARKAZIY OSIYODA KIDAN VA QORAXITOYLAR DAVRI TARIXIDAN 141

Normahammad XOLMATOV, Zarifa XOLMATOVA, Rufat KARIMOV

ISHLAB CHIQARISH IQTISODIYOTINING ILK KURTAKLARI (ZARAFSHON VOHASI)
..... 149

Odil ERGASHEV

O‘ZBEKISTONNING TOSH DAVRI USTAXONALARI 157

Mirolim BERDIQULOV

JANUBIY O‘ZBEKISTON TO‘DA-1 NEOLIT DAVRI MAKONI..... 163

Sunnatillo RASHIDOV

KARMANA HUDUDINING ARXEOLOGIK JIHATDAN O‘RGANILISHI 170

Ulug‘bek UMAROV

TAQINCHOQLAR - IJTIMOY TENGSIZLIK KO‘RSATKICHI 177

Saydazim AMONOV

KESH VOHASINING O‘RTA ASRLAR RUSTOQLARI 183

Anvar UMAROV

TURKMANLARNING JOYLASHISHI TARIXI (ZARAFSHON VODIYSI MISOLIDA).... 188

AZIZ MUSHTARIY!

Bu sonda turkologiya, tarix, tilshunoslik va adabiyot sohalaridagi original tadqiqotlar o‘rin olgan. She‘riyatdagi til birliklarining takrori va ma‘nodoshligi, Samarqand haqidagi arab she‘rlari va tinish belgilarining tarixiy rivojlanishi tadqiq qilinadi; turkiy ta‘lim va til ta‘limiga oid tanqidiy qarashlar, turkologiya fanining 1926-2026 yillardagi asriy iroda va taraqqiyot jarayoni o‘quvchilarimiz e‘tiboriga havola etiladi. Sadreddin Ayniyning adabiyotdagi o‘rni kabi mavzular muhokama qilinadi. Nomalarning g‘azal janridagi o‘rni, Shafaoat Rahmatulloh Termiziyning fonetik takrorlari, Iqbol Mirzoning “Bonu” romanining ko‘p tarmoqli talqinlari ham o‘quvchiga taqdim etilgan. Bundan tashqari, turk shevalarining parallel korpus tadqiqotlari, ingliz va o‘zbek tillaridagi barqaror birikmalarning parallel lug‘ati, hayku janrining o‘zbek adabiyotiga ta‘siri baholanadi. Tarix va arxeologiya sohasida Kiden va Qoraxitoy tarixi, ishlab chiqarish xo‘jaligining dastlabki bosqichlari, O‘zbekistondagi tosh davri ustaxonasi, Karmanadagi arxeologik tadqiqotlar, Kesh vohasining o‘rta asr xarobalari va turkmanlarning manzilgohlari tarixiga oid yangi topilmalar o‘rtoqlashmoqda. Jurnalimizning ushbu sonidagi tadqiqotlar turkologiya va unga aloqador fanlar bo‘yicha yangi izlanishlarga ilhom beradi, degan umiddamiz...

TAHRIRIYAT

DEAR READER!

This issue includes original research in the fields of Turkology, history, linguistics and literature. While the repetition and connotation of language units in poetry, Arabic poems on Samarkand and the historical development of punctuation marks are examined; critical views on the teaching of Turkish and language education, and the century-long will and development process in the field of Turkology from 1926 to 2026 are presented to the attention of our readers. Topics such as the place of Sadreddin Ayni in literature are discussed. The role of nomes in the ghazal genre, the phonetic repetitions of Shafaoat Rahmetullah Termizi and multidisciplinary interpretations of Iqbol Mirzo's novel "Bonu" are also presented to the reader. In addition, parallel corpus studies of Turkish dialects, a parallel dictionary of permanent elements in English and Uzbek languages, and the effects of the Haiku genre in Uzbek literature are evaluated. In the field of history and archaeology, new findings are shared on the history of Kiden and Karahitay, the early stages of production economy, the stone age workshop in Uzbekistan, the archaeological research in Karmana, the medieval ruins of the Kesh oasis and the settlement history of the Turkmens. We hope that the studies in this issue of our journal will inspire new research in Turkology and related disciplines...

EDITORIAL BOARD

SEVGİLİ OKUYUCU!

Bu sayımızda, Türkoloji, tarih, dil bilimi ve edebiyat alanlarında özgün araştırmalar yer almaktadır. Şiirde dil birimlerinin tekrarı ve çağırışımı, Semerkant üzerine Arapça şiirler ve noktalama işaretlerinin tarihi gelişimi incelenirken; Türkçenin okutulması ve dil eğitimine ilişkin eleştirisel görüşler ile 1926'dan 2026'ya uzanan Türkoloji alanındaki asırlık irade ve gelişim süreci okuyucularımızın ilgisine sunulmaktadır. Sadreddin Ayni'nin edebiyattaki yeri gibi konular ele alınmaktadır. Gazel türünde namelerin rolü, Şafaoat Rahmetullah Termizi'nin fonetik tekrarları ve Iqbol Mirzo'nun "Bonu" romanına yönelik multidisipliner yorumlar da okuyucuya sunulmaktadır. Ayrıca, Türk lehçelerinin paralel korpus çalışmaları, İngiliz ve Özbek dillerindeki daimi unsurların paralel sözlüğü ile Özbek edebiyatında Haiku türünün etkileri değerlendirilmiştir. Tarih ve arkeoloji alanında ise Kiden ve Karahitaylılar tarihi, üretim iktisadının ilk aşamaları, Özbekistan'daki taş devri atölyesi, Karmana arkeolojik araştırmaları, Keş vahasının Orta Çağ kalıntıları ve Türkmenlerin yerleşim tarihi üzerine yeni bulgular paylaşılmaktadır. Dergimizin bu sayısında yer alan çalışmaların, Türkoloji ve ilgili disiplinlerde yeni araştırmalara ilham kaynağı olmasını temenni ederiz...

YAYIN KURULU

УВАЖАЕМЫЙ ЧИТАТЕЛЬ!

В этом выпуске представлены оригинальные исследования в области тюркологии, истории, лингвистики и литературы. В данном номере рассматриваются повтор и синонимия языковых единиц, исследуются арабские стихи о Самарканде и историческое развитие знаков препинания; вниманию наших читателей представлены критические взгляды на преподавание турецкого языка и языковое образование, а также вековой процесс развития в области тюркологии с 1926 по 2026 год. Обсуждаются такие темы, как место Садреддина Айна в литературе. Рассмотрены роль наме в развитии жанра газель, фонетические повторы Шафоата Рахметуллы Термизи и всесторонние интерпретации романа Икбола Мирзо «Бону». Также оцениваются параллельные корпусные исследования турецких диалектов, параллельный словарь устойчивых словосочетаний в английском и узбекском языках и влияние жанра хайку на узбекскую литературу. В области истории и археологии авторы делятся новыми открытиями по истории Кидена и Каракитая, исследованиями ранних этапов производительной экономики, мастерской палеолита в Узбекистане, археологическими исследованиями в Кармане, находками средневековых руин оазиса Кеш и истории поселений туркмен. Мы очень надеемся, что включённые в данный выпуск журнала исследования вдохновят вас на новые изыскания в тюркологии и смежных дисциплинах...

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИИ

HAYKU JANRI VA UNING O‘ZBEK ADABIYOTIGA TA’SIRI

ATABAYEVA Guljahon Zufarovna,

Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti
tayanch doktoranti, (Samarqand, O‘zbekiston)

E-mail: guljakhonatabayeva@gmail.com

 ORCID: 0009-0008-9019-3075

 DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15761238>

Annotasiya: Istiqlol davri she’riyatining qisqalikka intilishi (yapon, xitoy, koreys she’riyatidagi tanka, xokku, syaoshi she’r shakllaridan foydalanish) shunchaki modaning ketidan quvish emas, balki falsafiy asosga egadir. Keyingi yillar she’riyati o‘quvchidan aql-zakoni, intellektual salohiyat va intellektual hozirlikni talab qiladi. Shuningdek, poeziyaning o‘z asl manbasiga qaytganligi, nazokatli ifodalar orqali tasvirlashga o‘tilganligi istiqbol davri o‘zbek she’riyatiga xos asosiy xususiyatlardan biri bo‘ldi deyish mumkin. Keyingi yillar o‘zbek she’riyatida shakl va vazn, she’riy qoliplardan chekinish, she’r faqat estetik zavq beruvchi vazifasidan biroz chetlanish kuzatildi. Bularning o‘rnini siqqlik, shu ixchamlik bilan hajman juda katta asarlarga jo bo‘lishi mumkin bo‘lgan g‘oya, fikrni bera olish, o‘quvchini o‘zini o‘ziga tanitish, ma’naviy va ruhiy olamning pokligi, muqaddasligini anglatuvchi donishmandlik satrlari bilan boyidi. Maqolada shu haqida so‘z boradi. “Hayku” janri va uning o‘ziga xos jihatlari, o‘zbek adabiyotidagi uchlik janrlar va Yapon she’riyatining o‘zbek adabiyotiga ta’siri haqida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: *Uchlik, “hayku”, “tasbeh”, she’riy shakl va mazmun, badiiy tahlil.*

ЖАНР ХАЙКУ И ЕГО ВЛИЯНИЕ НА УЗБЕКСКУЮ ЛИТЕРАТУРУ

Аннотация: Стремление поэзии периода независимости к лаконичности (использование поэтических форм танка, хокку, сяоши японской, китайской, корейской поэзий) не просто погоня за модой, а имеет философскую основу. Поэзия поздних лет требует от читателя интеллекта, интеллектуального потенциала и интеллектуальной готовности. Можно также сказать, что возвращение поэзии к ее первоисточнику, переход к изображению с помощью изысканных выражений стало одной из основных характеристик узбекской поэзии периода независимости. В последующие годы в узбекской поэзии наблюдалось некое отступление от формы и размера, стихотворных шаблонов, от задачи поэзии как исконно эстетического наслаждения. На смену им пришла сжатость, лаконичность, благодаря которым идеи очень больших произведений можно передать вкратце, а сама поэзия пополнилась мудрыми изречениями о самопознании, чистоте и святости духовного мира. В статье речь идёт о жанре хайку и его специфических особенностях, троестииши в узбекской литературе и влиянии на неё японской поэзии.

Ключевые слова: *Троестиишие, “хайку”, “чётки”, поэтическая форма и содержание, художественный анализ.*

THE HAIKU GENRE AND ITS INFLUENCE ON UZBEK LITERATURE

Abstract: The desire of poetry of the independence period for conciseness (the use of poetic forms of tanka, hokku, and xiaoshi in Japanese, Chinese, and Korean poetry) has a philosophical basis, not just the pursuit of fashion. Poetry of the later years requires intelligence, intellectual potential, and intellectual readiness from the reader. The return of poetry to its source, as well as the transition to representation through female expressions, became one of the main characteristics of Uzbek poetry during the independence period. In subsequent years, Uzbek poetry showed a departure from form and weight, from poetic patterns, and some deviation from the task

of poetry as a purely aesthetic pleasure. They were replaced by conciseness, with volume so concise that extensive works were enriched with lines of wisdom symbolizing the idea, the ability to think, to know the reader's self, and the purity and sanctity of the spiritual and spiritual world.

Key words: *Trinity, "haiku", "rosary", poetic form and content, artistic analysis.*

Kirish. Ixchamlik tezkor zamonamizning, yurish uchun yugurish kerak bo‘lgan dunyomizning har jabhasida shoshib yashayotgan inson ruhiyati qisqalikka ehtiyoji o‘laroq yuzaga keldi. O‘zbek she‘riyatida keyingi yillarda hajman ulkan janrlarda deyarli qalam yuritilmayapti, she‘riy roman, ballada kabi yirik janrlar va ulardagi jimjimador tasvir, estetik zavq beruvchi she‘riy olam endi o‘quvchini hayratlantirmay qo‘ydi. Tezkor zamonda bani bashar yashashga ulgurish, nega yashayotganligini anglash uchun harakatda. Buni Yaratganga bo‘lgan ishq nurisiz anglab yetmoq mushkuldir. Chunki biz ildizimizni, aslimizni anglab yetmas ekanmiz, bu hayotdagi missiyamizni anglolmaymiz. Har birimizning bu dunyoda o‘z vazifamiz, o‘z rolimiz, o‘z missiyamiz bor. Insoniyat o‘z ildizini, aslini unutib, o‘ziga ziyon yetkazish bilan ovoradek. Mavlono Jaloliddin Rumiyning “Ichindagi ichindadir” asarida juda o‘rinli xulosaga duch kelamiz: “Men Tangri aytgandan kecholmayman, U meni yediradi va ichiradi, deb buyurilganidek, sening uchun yemoq va uxlamodan boshqa yana bir oziq bordir. Sen bu dunyoda shu oziqni unutmagan, o‘zgasi bilan mashg‘ulsan. Vujudingni kecha-kunduz moddiy oziq bilan boqasan. Bo‘lsa-bo‘lmasa, bu vujud sening otingdir. Dunyo – ot oxuri. Otning yemi o‘z egasining yemishi bo‘lolmaydi. Uning o‘z yemishi, ne‘matlari bor. Ammo hayvonlik tuyg‘usi seni yenggani uchun va sen otlar oxurlarida, otlarning bosh tarafida qolganing uchun baqo olamining podshohlari va amirlari qatoridan joy ololmaysan”¹. Bugungi she‘riyat – qalbni, ruhni oziqlantiradigan, g‘aflatdan uyg‘otadigan, nafs botqog‘ida botib borayotgan ko‘ngilga qo‘l uzatadigan, ruhni “oxur”dan bosh ko‘tarib, atrofga teran ko‘z bilan boqib, ma‘nan oziqlantirishga shaylaydigan she‘riyatdir. Biz ruhni oziqlantirishni unutib, vujud bilan ovoramiz. Bizning jonzotlardan farqimiz ham shunda. Ularda faqat moddiyot bor. Biz Insoniyatda “moddiy olam”ni “ma‘naviy olam” boshqaradi. Ma‘naviyatimiz, ruhiyatimiz qanchalik boy bo‘lsa, vujud bog‘i shu qadar nurlangan bo‘ladi. Agar aksincha bo‘lsa-chi? Biz ruhni chetga surib, faqat vujud otining oxuriga yem solish bilan ovvora bo‘lsak, bizning tashvishimiz faqat qorin to‘yg‘azish-u, nasl qoldirish bo‘lib qoladi. Biz bu olamga faqat shuning uchungina kelmaganmiz. Inson bu olamga – imtihonlar dunyosiga yaxshi nom qoldirish, o‘zidan so‘ng solih amallar qoldirish bilan hisob-kitob qilinadi. Shu o‘rinda tag‘in mavlono Jaloliddin Rumi hazratlarining “Ichindagi ichindadir” asaridan quyidagi hikmatni keltirishni joiz deb bildim: “Inson Tangrining usturlobidir(teleskop)”². Tom ma‘noda, bu usturlobning ichki sezimlari keyingi yillar she‘riyatida haqiqiy ma‘noda teran, oydin ochib berildi, she‘riyat yanada qalbga yaqinlashdi.

Asosiy qism. Istiqlool she‘riyati tom ma‘noda she‘riy istiqloolni, she‘riy erkni yaratdiki, ijodkor she‘rni qanday yozishni o‘quvchi bilan va yoki biror bir sinf bilan mulohaza qilmaydi, balki o‘z qalb sarhadlarining chegara bilmas manzillarida yashirinib, yohud qalb ummonida po‘rtanaday buralib-eshilib yuqoriga bo‘ylayotgan hislar in‘ikosini she‘rlarda oshkor qiladiki, bu oshkoralikning sirli, o‘ta bo‘yoqdor, falsafiy qatlarini kitobxon, she‘rsuyarlar o‘zlari o‘z aqliy salohiyati, zakosi, qalb va ruh kayfiyatidan kelib chiqib anglaydilar, inkishof etadilar. Zabardast adabiyotshunos olim Qozoqboy Yo‘ldoshev ta‘biri bilan aytganda, “Bugungi she‘riyatning birinchi o‘ziga xos jihati shundaki, bugun shoirlar ko‘proq ko‘ngil holatlarini tasvirlashga harakat

¹ Жалолиддин Румий, Ичиндаги ичиндадир, Тошкент, 2021:30

² Жалолиддин Румий, Ўша асар.: 45

qilyapti. Bunga son-sanoqsiz misol tariqasida Farida Afro‘z, Halima Ahmad, O‘ktamoy, Faxriyor, Zebo Mirzo, Oydinniso, Jontemir, Tillanisa, Nurmuhammad kabi ijodkorlarni misol qilib keltirish mumkin. Avvallari, adabiyot mafkuraning yetagida edi, davlatning mulki, monopoliyasi edi. Adabiyot davlatning adabiyoti edi. Bugungi adabiyot – mafkuradan holi adabiyot. Bugungi adabiyot – davlatning adabiyoti emas. Bugungi adabiyot bir tuzumni boshqasiga qarshi qo‘yadigan emas, balki odamning ruhiy holatlarini tasvirlashga imkon beradigan adabiyot. She‘riyat ham, albatta eng ilg‘or, eng ustuvor adabiy tur sifatida oldinga qarab ketib borayotir. Keyingi she‘rlarning hajmi oldingiga nisbatan qisqarib borayotganini, masalan G‘afur G‘ulomning she‘rlaridek uzun, Abdulla Oripovning she‘rlari kabi dorg‘ali, Halima Xudoyberdiyeva she‘rlari kabi qasirg‘ali she‘rlar kamayib, hajman to‘rt, uch, ikki, hatto ba‘zilari bir qatorga tushib yozilayotganini guvohi bo‘lyapmiz. Bu nimadan dalolat? Bu shunchaki “moda” emas. Shoirning shoirliigi, she‘rning she‘rligi endi sizni “nima demoqchi o‘zi, nimani istayapti” deb o‘ylashga majbur etishidir. Abdulla Oripov, G‘afur G‘ulom she‘rlarini xuddi choy ichgandek ichardik, “chaynashga” ehtiyoj yo‘q edi. Endi esa she‘riyat meni, sizni – iste‘molchilarni bu estetik tovarni tushunishga ijodkorga sherik bo‘ladigan qildi, bizni o‘ylashga majbur qiladigan bo‘ldi, masalan:

*Men chivinga hech kim emasman,
Qonim ichdi o‘zi, ne iloj,
Qondoshingni o‘ldirib bo‘lmas’.*

Yoki

Erk choyshabmas, ko‘ylakdir

Bunday qarasang, ohang – musiqa yo‘q, vazn, turoq yo‘q, lekin ruh bor! Va ana shu holat bugungi she‘riyatimizda imkon qadar jumboqliroq, o‘ylashga majbur qiladiganroq qilib, o‘sha yozayotgan odamning tuyg‘ulariga tuyg‘udosh bo‘lishga chaqirib, yo‘naltirib yozilyapti. Badiiy asar, xususan she‘r o‘qirman uchun yozilardi, hozirda ko‘pchilik o‘zi uchun yozyapti. Va biz endi “bunday yozishing kerak, bunga xizmat qilishi kerak”, deydigan donoliklardan tiyilishimiz kerak. Adabiyot hech kimga xizmat qilishga majbur emas. Shoir esa ko‘ngliga xizmat qiladi. Shoirdan ko‘ngil haqiqatlariga xiyonat qilmaslik kerak deb, talab qilsak o‘rinli bo‘ladi. Bugungi she‘riyatning yetakchi tamoyili mafkuraga xizmat qilmasligidir. Bugungi she‘riy izlamlarga chek-chegara yo‘q. Bugun chinakam rang-barang ijod, fikrlar plyuralizmi, qarashlar turfaligi qaror topyapti”. Adabiyotimizning zabardast sinchisi Qozoqboy Yo‘ldoshning fikrlarini mantiqiy davomi sifatida Shukur Xolmirzayevning quyidagi so‘zlari bilan iqtibos keltirish juda o‘rinli: “Demak, Adabiyot uchun Insondan qiziq, Insondan qadrli, Insondan aziz va insondan “vahshiy, yovuz, yirtqich “muammo” yo‘q ekan! Va, demak, uning Mangu vazifasi ana shuni... yozish, ochish, kashf etish, ha-ha: eng pinhon taraflarini ocha bilish, pirovardi, ana shu tariqa Ezgulikka... Inson Kamolotiga yordamlashish ekan! Alqissa, haqiqiy ijodkorlar ana shu “ish”ni qilishga mahkumdirlar. Majbur emas, mahkumdirlar!”²

Natijalar va muhokama.

*“Quyushqonga sig‘mas ijodkor,
Sarhad uning o‘limi – demak,
Chegaradir unga qabriston.”³*

Farida Afro‘z bu uchligi bilan go‘yo XXI asr she‘riyatining uslubiy va shakliy izlanishlarining o‘ziga xosligiga ta‘rif berayotgandek, nazarimda. Zero, yuksak texnologiyalar,

¹ Farida Afro‘z, “Tasbeh”, Sharq, Toshkent, 2007:60

² Қозокбой Йўлдошев, Мухайё Йўлдошева. Бадий таҳлил асослари, Тошкент, 2016:265

³ Farida Afro‘z, O‘sha asar.:130

sun'iy intellekt davrida zamonaning har bir jabhasi tezkor oqimda oqayotgandek, go'yo. She'riyat ham bundan mustasno emas. XXI asr she'riyatidagi izlanishlar, xoh shakli bo'lsin, xoh uslubiy - o'quvchiga estetik zavq beribgina qolmay, kitobxonni fikrlashga, chuqur mushohada etishga chorlaydi, zero kitobxon estetik zavqni faqat she'rni o'qiganda emas, balki misralardagi botiniy ma'no qatlarini uqqanda tuyadi. XXI asr she'riyatida o'ziga xos o'ringa ega bo'lgan uchliklar haqida to'xtaladigan bo'lsak, aslida, har bir yangilik deb atalayotgan narsa, hodisa asl negizi bilan moziyga borib taqaladi. Uchliklarning mumtoz adabiyotdagi shakli musallas bo'lib, arabchadan tarjimasi “uchlik”, “uchlama” ma'nosini beradi. Uchtalik misrali she'rlarga jahon adabiyotidan, jumladan yapon she'riyatidagi “xokku” (hayku, xoyku), italyan adabiyotidan “tersena”ni, koreys adabiyotidan esa “sichjo”ni misol keltirish mumkin. Musallas o'zbek she'riyatidagina emas, aruz vazni iste'molda bo'lgan boshqa qo'shni xalqlar adabiyotida ham kam uchraydi. Buning boisi shundaki, uchlikning 1-2-juft misrasidan keyingi 3-misraning qofiya jihatidan toq kelishidir (a-a-b). O'zbek shoirlaridan faqat Uvaysiy ijodidagina musallas janriga oid uchliklarni uchratish mumkin, xolos. U ham a-a-a, b-b-b, v-v-v qofiya tartibiga ega. Ustoz Hotam Umurov o'zlarining “Uchliklar”ning sizga atalgan saboqlari” to'plamida bu she'riy shaklga shunday ta'rif beradi: “...bugungi poeziyamizda “uchchanoq” (uchchanoqli paxta ko'sagiga nisbatan) deb yuritiladi. Unda poetik olamning obrazi bus-butun, borligicha to'liq ifodasini topadi; bugungi tezkor zamonda kishilarning murakkab ziddiyatlarga to'la, shiddatli, betakror ruhiy dunyolarini borligicha ko'rsatishga qodir mo'jiza bor. Unda ichki olam mohiyatining, tuyg'ular mag'zining falsafasi, ifodasi, bu ifodaning eng nozik va judayam ixcham jonli surati mujassam...”. Mumtoz adabiyotning “musallas”i asrlar o'tib zamonaviy shoirlar tomonidan isloh etildi, sayqallandi, unga yangicha “ta'm”, o'zgacha “maza” berildi. Bu uchliklarning sara namunasi sifatida Farida Afro'zning “Tasbeh” to'plamidan o'rin olgan she'rlarini keltirishimiz mumkin. Shoira bu to'plamida she'rga ilohiy bir libos kiydirdiki, bu bilan o'zbek she'riyatida hali uchramagan “tasbeh” janriga asos soldi va bu janr inson qalbi qatlaridagi yashirin, ilohiy ishqning kuychisi sifatida namoyon bo'ldi. Shoira qalbning tizginsiz, besarhad qirg'oqlarini-da pisand etmaydigan jo'shqin tuyg'ularini mo'jaz uchliklariga ustalik bilan joylaydi-ki, tomchi suvda olam aks etgani kabi, bu mitti uchliklarda ummondek besarhad ma'no yashiringanini anglaymiz. Bu uchliklarda tezkor dunyomizning taloto'mlari-yu, shu zamon kishisining sezimlari Alloh ishq i la yo'g'riladi. Yaratgan Zotga bo'lgan otashin muhabbat o'zbekona sodda, shu bilan birga Sharqqa xos tilsimli, sirli tarzda misralarda o'z aksini topadi. Shoira o'z uchliklarini “tasbeh” deya ataydi-ki, bu aslo bejizga emas. Shoira “poklash”, “maqtash” ma'nolarini anglatuvchi “tasbeh” atamasini o'zbek adabiyotiga kiritar ekan, kitobxonning ko'ngli, ong-u shuurini Alloh ishq i la poklamoqni, ziynatlamoqni ko'zlagan bo'lsa, ne ajab. Shu o'rinda Ueyn Dayerning “Вдохновение. Могу, ибо верю, что могу...” asaridan quyidagi so'zlarni keltirishni joiz deb bildim: “Ilhomni bilmoq uchun o'zingizning hayotingizda Allohning borligini sezishingiz shart. Chunki, Siz Ruhning qismi, Siz undan kelgansiz va Siz Unga, o'zingizning asl manbaingizga murojaat qilganingizdagina, anglaganingizdagina, yetishganingizdagina Ilhomni topasiz”. Farida Afro'zning “Tasbeh” asarini varaqlar ekansiz, bu so'zlar naqadar to'g'ri ekaniga amin bo'lasiz. “Tasbeh” to'plamining o'ziga xos jihati shundaki, shoira 33 tasbehga 99 marjonday tizilgan she'riy san'atni joriy qiladi-ki, bu XXI asr she'riyatidagi shakli, mazmuniy va uslub jihatidan o'ziga xos yangilik bo'ldi. Bu “tasbeh”larni o'qir ekanmiz, mo'jaz uchliklarning ma'no qatlarida shukronalik, Allohning har bir sinoviga ko'nmoq, sabr qilmoq, xokisorlik kabi fazilatlarini va unga yondash bo'lgan inson fe'lidagi zaifliklar - kibr, hasad, g'arazgo'ylik, noshukurlik kabilarning o'ta siqiq uch misrada g'oyat ko'lamdor badiiy ifoda kasb etganini ko'ramiz.

Farida Afro‘z she‘riyatida ruhiy kechinmalar, his-tuyg‘ular taloto‘mi o‘ziga xos tarzda ifodalanadi. Kitobxon lirik qahramon bilan birga his-tuyg‘ular to‘lqinida toblanadi. Farida Afro‘z she‘rlarida sodda, o‘zbekona bir hayo, mungliq bir sado borki, oddiy – kundalik hayotda ishlatadiganimiz so‘zlar, u xoh maqol bo‘lsin, xoh ibora yoki shunchaki so‘z birikmasi bo‘lsin, kutilmagan bir kayfiyat, o‘zgacha bir manzara yaratadiki, bu kitobxon hissiy tafakkurida hech unutilmas iz qoldiradi, bu sado kitobxon qulog‘i ostida uzoq yangrab turadi. Bu satrlar xuddi sizning tilingizdan sizning dardingizni kuylayotgandek tasavvur uyg‘otadi. Chunki, shoirning lirik qahramoni siz-u bizning qalb sarhadlarimizda chekkanimiz dardlarni – sevgi, xiyonat, hasad, do‘stlik, tubanlik kabilarni kuylaydiki, qalbdan sizib chiqqan chinakam yombi she‘r qalbga, albatta yetib boradi. Shoiraning o‘zlari aytganidek, “Yig‘lab yozganing, albatta, kitobxonni ham yig‘latarkan, kulib yozganing esa tabassum ulashadi”. Farida Afro‘zning eng katta yutug‘i shuki, Bani Odamni o‘zidan olib, o‘ziga qaytardi. Dunyo tashvishlari bilan kirlangan, o‘z nafsi yo‘lida sarsonu darbadar kezayotgan Ruhni poklab, bu hayotda borligini, shunchaki mavjud bo‘lib, mavjudot bo‘lib emas, inson bo‘lib yashash kerakligini eslatdi.

*“Quyushqonga sig‘mas ijodkor,
Sarhad uning o‘limi – demak,
Chegaradir unga qabriston.”¹*

O‘zbek she‘riyatiga Haqqa bo‘lgan ishq nuri taralib turgan xalqona ohanglari ila kirib kelgan shoira Farida Afro‘z bu uchligi bilan go‘yo XXI asr she‘riyatining uslubiy va shakliy izlanishlarining o‘ziga xosligiga ta‘rif berayotgandek, nazarimda. Zero, yuksak texnologiyalar, sun‘iy intellekt davrida zamonaning har bir jabhasi tezkor oqimda oqayotgandek, go‘yo. She‘riyat ham bundan mustasno emas. XXI asr she‘riyatidagi izlanishlar, xoh shakliy bo‘lsin, xoh uslubiy - o‘quvchiga estetik zavq beribgina qolmay, kitobxonni fikrlashga, chuqur mushohada etishga chorlaydi, zero kitobxon estetik zavqni faqat she‘rni o‘qiganda emas, balki misralardagi botiniy ma‘no qatlarini uqqanda tuyadi. XXI asr she‘riyatida o‘ziga xos o‘ringa ega bo‘lgan uchliklar haqida to‘xtaladigan bo‘lsak, aslida, har bir yangilik deb atalayotgan narsa, hodisa asl negizi bilan moziyga borib taqaladi. Uchliklarning mumtoz adabiyotdagi shakli musallas bo‘lib, arabchadan tarjimasi “uchlik”, “uchlama” ma‘nosini beradi. Uchtalik misrali she‘rlarga jahon adabiyotidan, jumladan yapon she‘riyatidagi “xokku” (hayku, xoyku), italyan adabiyotidan “tersena”ni, koreys adabiyotidan esa “sichjo”ni misol keltirish mumkin. Musallas o‘zbek she‘riyatidagina emas, aruz vazni iste‘molda bo‘lgan boshqa qo‘shni xalqlar adabiyotida ham kam uchraydi. Buning boisi shundaki, uchlikning 1-2-juft misrasidan keyingi 3-misraning qofiya jihatidan toq kelishidir (a-a-b). O‘zbek shoirlaridan faqat Uvaysiy ijodidagina musallas janriga oid uchliklarni uchratish mumkin, xolos. U ham a-a-a, b-b-b, v-v-v qofiya tartibiga ega. Ustoz Hotam Umurov o‘zlarining “Uchliklar”ning sizga atalgan saboqlari” to‘plamida bu she‘riy shaklga shunday ta‘rif beradi: “...bugungi poeziyamizda “uchchanoq” (uchchanoqli paxta ko‘sagiga nisbatan) deb yuritiladi. Unda poetik olamning obrazi bus-butun, borligicha to‘liq ifodasini topadi; bugungi tezkor zamonda kishilarning murakkab ziddiyatlarga to‘la, shiddatli, betakror ruhiy dunyolarini borligicha ko‘rsatishga qodir mo‘jiza bor. Unda ichki olam mohiyatining, tuyg‘ular mag‘zining falsafasi, ifodasi, bu ifodaning eng nozik va judayam ixcham jonli surati mujassam...”. Mumtoz adabiyotning “musallas”i asrlar o‘tib zamonaviy shoirlar tomonidan isloh etildi, sayqallandi, unga yangicha “ta‘m”, o‘zgacha “maza” berildi. Bu uchliklarning sara namunasi sifatida Farida Afro‘zning “Tasbeh” to‘plamidan o‘rin olgan she‘rlarini keltirishimiz mumkin. Shoira bu

¹ Farida Afro‘z, “Tasbeh”, Toshkent, 2007:40

to‘plamida she’rga ilohiy bir libos kiydirdiki, bu bilan o‘zbek she’riyatida hali uchramagan “tasbeh” janriga asos soldi va bu janr inson qalbi qatlaridagi yashirin, ilohiy ishqning kuychisi sifatida namoyon bo‘ldi. Shoir qalbning tizginsiz, besarhad qirg'oqlarini-da pisand etmaydigan jo'shqin tuyg'ularini mo'jaz uchliklariga ustalik bilan joylaydi-ki, tomchi suvda olam aks etgani kabi, bu mitti uchliklarda ummondek besarhad ma'no yashiringanini anglaymiz. Bu uchliklarda tezkor dunyomizning taloto'mlari-yu, shu zamon kishisining sezimlari Alloh ishq ila yo'g'riladi. Yaratgan Zotga bo'lgan otashin muhabbat o'zbekona sodda, shu bilan birga Sharqqa xos tilsimli, sirli tarzda misralarda o'z aksini topadi. Shoir o'z uchliklarini “tasbeh” deya ataydi-ki, bu aslo bejizga emas. Shoir “poklash”, “maqtash” ma'nolarini anglatuvchi “tasbeh” atamasini o'zbek adabiyotiga kiritar ekan, kitobxonning ko'ngli, ong-u shuurini Alloh ishq ila poklamoqni, ziynatlamoqni ko'zlagan bo'lsa, ne ajab. Shu o'rinda Ueyn Dayerning “Вдохновение. Могу, ибо верю, что могу...” asaridan quyidagi so'zlarni keltirishni joiz deb bildim: “Ilhomni bilmoq uchun o'zingizning hayotingizda Allohning borligini sezishingiz shart. Chunki, Siz Ruhning qismi, Siz undan kelgansiz va Siz Unga, o'zingizning asl manbaingizga murojaat qilganingizdagina, anglaganingizdagina, yetishganingizdagina Ilhomni topasiz”¹. Farida Afro'zning “Tasbeh” asarini varaqlar ekansiz, bu so'zlar naqadar to'g'ri ekaniga amin bo'lasiz. “Tasbeh” to'plamining o'ziga xos jihati shundaki, shoir 33 tasbehga 99 marjonday tizilgan she'riy san'atni joriy qiladi-ki, bu XXI asr she'riyatidagi shakliy, mazmuniy va uslub jihatidan o'ziga xos yangilik bo'ldi. Bu “tasbeh”larni o'qir ekanmiz, mo'jaz uchliklarning ma'no qatlarida shukronalik, Allohning har bir sinoviga ko'nmoq, sabr qilmoq, xokisorlik kabi fazilatlarni va unga yondash bo'lgan inson fe'lidagi zaifliklar - kibr, hasad, g'arazgo'ylik, noshukurlik kabilarning o'ta siqiq uch misrada g'oyat ko'lamdor badiiy ifoda kasb etganini ko'ramiz.

Xulosa. Farida Afro'z she'riyatida ruhiy kechinmalar, his-tuyg'ular taloto'mi o'ziga xos tarzda ifodalanadi. Kitobxon lirik qahramon bilan birga his-tuyg'ular to'loqida toblanadi. Farida Afro'z she'rlarida sodda, o'zbekona bir hayo, mungliq bir sado borki, oddiy – kundalik hayotda ishlatadiganimiz so'zlar, u xoh maqol bo'lsin, xoh ibora yoki shunchaki so'z birikmasi bo'lsin, kutilmagan bir kayfiyat, o'zgacha bir manzara yaratadiki, bu kitobxon hissiy tafakkurida hech unutilmas iz qoldiradi, bu sado kitobxon qulog'i ostida uzoq yangrab turadi. Bu satrlar xuddi sizning tilingizdan sizning dardingizni kuylayotgandek tasavvur uyg'otadi. Chunki, shoirning lirik qahramoni siz-u bizning qalb sarhadlarimizda chekkanimiz dardlarni – sevgi, xiyonat, hasad, do'stlik, tubanlik kabilarni kuylaydiki, qalbdan sizib chiqqan chinakam yombi she'r qalbga, albatta yetib boradi. Shoiraning o'zlari aytganidek, “Yig'lab yozganing, albatta, kitobxonni ham yig'latarkan, kulib yozganing esa tabassum ulashadi”. Farida Afro'zning eng katta yutug'i shuki, Bani Odamni o'zidan olib, o'ziga qaytardi. Dunyo tashvishlari bilan kirlangan, o'z nafi yo'lida sarsonu darbadar kezayotgan Ruhni poklab, bu hayotda borligini, shunchaki mavjud bo'lib, mavjudot bo'lib emas, inson bo'lib yashash kerakligini eslatdi. Xulosa o'rnida aytish mumkinki, O'zbek adabiyotida o'ziga xos yangilik bo'lgan, tobora chuqur o'rin egallay borayotgan “tasbeh” janri Yapon she'riyatidagi “hayku”dan o'zining kuchli xulosasi, falsafiyligi bilan ajralib turadi. Ixcham, minimalistik bu janr nafaqat falsafiy, balki satirik va yumoristik ruhda bo'lib, jamiyatdagi, inson tabiatidagi illatlarni qoralaydi va inson ruhiyatini poklashga xizmat qiladi.

Iqtiboslar/ References/ Kaynaklar/ Сноски:

¹Уэйн Дайер, “Вдохновение. Могу, ибо верю, что могу...”, София, 2009: 30

1. Atabayeva G.Z. Genre and stylistic originality of Farida Afruz's triplets and Japanese haiku. www.innovativepublication.uz. Vol.2 №3 (2025). March
2. Farida Afro'z, "Tasbeh", Sharq, Toshkent, 2007.
3. Faxriyor. Geometrik bahor. – Toshkent: Ma'naviyat. 2004. – 192 b.
4. Жалолоддин Румий, Ичиндаги ичиндадир, Тошкент, 2021.
5. M.Qo'shjonov, "Mohiyat va badiiyat", T., Adabiyot va san'at, 1977, 147-160- betlar
6. Уэйн Дайер, "Вдохновение. Могу, ибо верю, что могу...", София, 2009
7. Қозоқбой Ёўлдошев, Муҳайё Ёўлдошева. Бадий таҳлил асослари, Тошкент, 2016.
8. Rasulov A. Badiiylik – bezavol yangilik. – T.: Sharq, 2007. – 258 b.
9. Rahimjonov N. Mustaqillik davri o'zbek she'riyati. – T.: Fan, 2007. – 169 b.
10. Sarimsoqov B.I. Badiiylik asoslari va mezonlari. – T.: TAI, 2004. – 128 b.
11. To'xta Boboyev, Adabiyotshunoslik asoslari. Toshkent. 2002.
12. Umarali Normatov. Ijod sehri. –Toshkent: Sharq. 2007. – 352 b.
13. Umurov H. Adabiyot nazariyasi. – Toshkent: Sharq, 2002. – 256 b.
14. www.literature.uz
15. www.ziyonet.uz

**BULLETIN OF THE
INTERNATIONAL JOURNAL
“TURKOLOGICAL
RESEARCH”**

In order to implement programs and projects developed to accelerate the relationship envisaged at the summit of the Organization of Turkic States held in Samarkand, as well as to coordinate and highlight the research work carried out in the field of Turkic studies, the International Journal “Turkological Research” at Samarkand State University named after Sharof Rashidov passed the state registration. The journal is intended to publish the results of scientific research in the field of Turkic languages and dialects, the history of linguistic and literary relations of the Turkic peoples of Central Asia, the socio-cultural field. There are such headings as a young researcher, memory and our anniversaries. Articles written in Uzbek, Turkish, Russian, English and all Turkic languages are accepted.

The scientific journal is based on the decision of the Higher Attestation Commission of the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan dated May 8, 2024 and numbered 354/5; It is included in the list of scientific publications that are recommended for candidates to receive the Doctor of Philosophy (PhD) and Doctor of Science (DSc) academic degrees in the fields of history and philology to publish their scientific results due to their theses.

**THE JOURNAL PUBLISHES ARTICLES
IN THE FOLLOWING AREAS:**

- ✓ History of socio-cultural relations of the Turkic peoples;
- ✓ Research of the Turkic World;
- ✓ Dialectology of Turkic languages;
- ✓ Geopolitics of the Turkic World;
- ✓ Folklore Studies;
- ✓ Comparative Linguistics and Literary Studies;
- ✓ Literary Relations and Translation Studies.

CONTACT ADDRESS:

Mailing Address:

140104, University boulevard, 15,
Samarkand, Uzbekistan,

Research Institute of Turkology under
Samarkand State University named after
Sharof Rashidov

Phone:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Email:

turkologiya.samdu@gmail.com

Website:

<https://turkologiya.samdu.uz>

REQUIREMENTS FOR ARTICLES:

- The article is presented on 8-10 pages;
- Article structure:
 1. The text of the article should be prepared in Times News Roman font, size 14, left: 3 cm, right: 1.5 cm, top and bottom: 2 cm; in A4 format in 1.15 intervals.
 2. The title of the article, surname, name and patronymic of the author (authors) are indicated in full and written in capital letters.
 3. Position, academic title, place of work (study), region, republic, telephone number, email address and ORCID number of the author (authors) are indicated in full.
 4. The abstract should consist of a brief content and importance of the article, results.
 5. At the beginning of each article, there should be an annotation in 2 other languages (optionally selected from Uzbek, English, Russian and Turkish) in addition to the language in which the article is written.
 6. The abstract should be no more than 120-150 words.
 7. At the bottom of the abstract, 7-10 keywords should be given that illuminate the content of the article.
 8. The article should be prepared in the following form:
 - a) Introduction;
 - b) Main part;
 - c) Results and Discussions;
 - d) Conclusions;
 - e) List of literature (References) – in alphabetical order;
 - f) Citations are given in brackets in the form of the author's surname - date of publication - page (Muminov, 2020: 25);
 - g) Figures, drawings, tables, diagrams are designated in Arabic numerals as "Figure". Signs or pointers are placed under the figure, in the next line, in the middle and highlighted in bold.
- The topic of the scientific article submitted by the author (or co-authors) must correspond to the journal's columns.
- Articles can be submitted in Uzbek, English, Russian, and all other Turkic languages.
- The author(s) are responsible for the scientific validity, reliability and plagiarism of the information and evidence presented in the article;
- Articles will be considered. The journal publishes only articles recommended by experts;
- Articles not requested will not be published and will not be returned to the authors;
- Only 1 article of the author is published in 1 issue of the journal.

“TURKOLOGIK TADQIQOTLAR” XALQARO JURNALINING AXBOROT XATI

Davlatimiz tomonidan olib borilayotgan ijtimoiy-ma’rifiy, ilmfanni rivojlantirishga qaratilgan siyosat, Turkiy Davlatlar Tashkilotining Samarqandda o’tkazilgan sammitida ko’zda tutilgan o’zaro aloqalarni jadallashtirish bo’yicha ishlab chiqilgan dastur va loyihalarni amalga oshirish hamda turkologiya sohasida olib borilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarini muvofiqlashtirish va yoritish maqsadida Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universitetida “Turkologik tadqiqotlar” xalqaro jurnali ta’sis etildi. Jurnal turkiy til va shevalar, Markaziy Osiyo turkiy xalqlari lisoniy va adabiy aloqalari tarixi, ijtimoiy-madaniy sohalarda amalga oshirilayotgan ilmiy-tadqiqot ishlarining natijalarini e’lon qilishga mo’ljallangan. Jurnalda muharrir minbari, tadqiqotlar, ilmiy axborot, taqriz va e’tirof, ilmiy anjuman, yosh tadqiqotchi, xotira, yubilyarlarimiz kabi ruknlar mavjud. O’zbek, turk, rus, ingliz va barcha turkiy tillarda yozilgan maqolalar qabul qilinadi.

Ilmiy jurnal O’zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi OAKning 2024-yil 8-maydagi 354/5-sonli rayosat qarori asosida tarix, filologiya fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiya ishlari yuzasidan dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

JURNAL QUYIDAGI YO’NALISHLARDAGI MAQOLALARNI NASHR QILADI:

- ✓ Turkiy xalqlarning ijtimoiy-madaniy aloqalari tarixi
- ✓ Turk dunyosi tadqiqotlari
- ✓ Turkiy tillar dialektologiya
- ✓ Folklorshunoslik
- ✓ Qiyosiy tilshunoslik va adabiyotshunoslik
- ✓ Adabiy aloqalar va tarjimashunoslik.

MUROJAAT UCHUN MANZIL:

Pochta manzili:

140104, Universitet xiyoboni, 15-uy,
Samarqand, O‘zbekiston,
Sharof Rashidov nomidagi Samarqand
davlat universiteti huzuridagi
Turkologiya ilmiy-tadqiqot instituti

Telefon:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Elektron pochta:

turkologiya.samdu@gmail.com

Veb-sayt:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAQOLALARGA QO‘YILADIGAN TALABLAR:

- Maqola 8-10 sahifa hajmida taqdim etiladi;
- Maqolaning tarkibiy tuzilishi:
- 1. Maqola matni Times News Roman shriftida, 14 kattalikda, chap: 3 sm, o‘ng: 1,5 sm, yuqori va quyi: 2 sm; 1,5 intervalda, A4 shaklida tayyorlanishi lozim.
- 2. Maqola sarlavhasi, muallif(lar)ning familiyasi, ismi va otasmi to‘liq holatda katta harflar bilan yozilishi kerak.
- 3. Muallif(lar)ning lavozimi, ilmiy unvoni, ish (o‘qish) joylari, viloyat, Respublika, telefon raqami, elektron pochta manzili va ORCID raqqami to‘liq keltirilishi kerak.
- 4. Annotatsiya, maqolaning qisqacha mazmun va ahamiyati, natijalardan iborat bo‘lishi lozim.
- 5. Har bir maqola boshida maqola yozilgan tildan tashqari yana 2 tilda (o‘zbek, ingliz, rus va turk tillaridan ixtiyoriy ravishda tanlanadi) annotatsiya bo‘lishi lozim.
- 6. Annotatsiya 120-150 so‘zdan ko‘p bo‘lmagan shaklda bo‘lishi kerak.
- 7. Annotatsiyaning pastki qismida maqola mazmunini yorituvchi 7-10 ta tayanch so‘zlar keltirilishi kerak.
- 8. Maqola quyidagi shaklda tayyorlanishi kerak:
 - a) Kirish (Introduction);
 - b) Asosiy qism (Main part);
 - c) Natijalar va muhokama (Results and Discussions);
 - d) Xulosalar (Conclusions);
 - e) Adabiyotlar (References) – alifbo tartibida keltiriladi;
 - f) Havola(snokalar)lar qavsda muallif familiyasi – nashr sanasi – sahifasi (Mo‘minov, 2020: 25) shaklida keltiriladi;
 - g) Rasm, chizma, jadval, diagrammalar «Rasm» deb arab raqamlari bilan qayd etiladi. Belgi yoki ishoralar – rasm ostida, keyingi qatorda, o‘rtada joylashtiriladi va qoraytirilgan shrift bilan belgilanadi.
- Muallif (yoki hammualliflar) tomonidan taqdim etilayotgan ilmiy maqola mavzusi jurnal ruknlariga mos kelishi shart.
- Maqolalar o‘zbek, ingliz, rus va barcha turkiy tillarda taqdim etilishi mumkin.
- Maqolada keltirilgan ma’lumot va dalillarning ilmiy asoslanganligi, ishonchli va ko‘chirmachilik holatlari uchun muallif(lar) mas’uldir;
- Maqolalar ekspertiza qilinadi. Ekspertlar tomonidan tavsiya etilgan maqolalargina jurnalda chop etiladi;
- Tavsiya etilmagan maqolalar chop etilmaydi va mualliflarga qaytarilmaydi;
- Jurnalning 1 ta sonida muallifning faqat 1 ta maqolasi chop etiladi.

**БЮЛЛЕТЕНЬ
МЕЖДУНАРОДНОГО ЖУРНАЛА
"ТУРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ"**

В целях реализации программ и проектов, разработанных для ускорения взаимоотношений, предусмотренных на состоявшемся в Самарканде саммите Организации Тюркских Государств, а также координации и освещения научно-исследовательской работы, проводимой в области тюркологии, Международный журнал, Самаркандского государственного университета имени Шарофа Рашидова, «Тюркологические исследования» прошел государственную регистрацию. Журнал предназначен для публикации результатов научно-исследовательских работ в области тюркских языков и диалектов, истории языковых и литературных связей тюркских народов Средней Азии, социокультурной области. Есть такие рубрики, как молодой исследователь, память и наши юбилеи. Принимаются статьи, написанные на узбекском, турецком, русском, английском и всех тюркских языках.

Научный журнал на основании решения Высшей аттестационной комиссии (ВАК) Министерства высшего образования, науки и инноваций Республики Узбекистан от 8 мая 2024 года под номером 354/5; Он включен в перечень научных изданий, рекомендуемых кандидатам на получение ученых степеней доктора философии (PhD) и доктора наук (DSc) в области истории и филологии для публикации своих научных результатов по своим диссертациям.

**В ЖУРНАЛЕ ПУБЛИКУЮТСЯ
СТАТЬИ ПО СЛЕДУЮЩИМ
НАПРАВЛЕНИЯМ:**

- ✓ История социально-культурных отношений тюркских народов;
- ✓ Исследования тюркского мира;
- ✓ Диалектология тюркских языков;
- ✓ Геополитика тюркского мира;
- ✓ Изучение фольклора;
- ✓ Сравнительное языкознание и литературоведение;
- ✓ Литературные отношения и переводоведение.

КОНТАКТНЫЙ АДРЕС:

Почтовый адрес:

140104, Университетский бульвар,
15, город Самарканд, Узбекистан,
Научно-исследовательский
институт Тюркологии при
Самаркандском Государственном
Университете имени Шарофа
Рашидова

Телефон:

+998 91 527 68 22

+998 99 596 35 69

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

Электронная почта:

turkologiya.samdu@gmail.com

Веб-сайт:

<https://turkologiya.samdu.uz>

ТРЕБОВАНИЯ К СТАТЬЯМ:

- К публикации принимаются статьи объемом 8-10 страниц;
- Структура статьи:
 1. Текст статьи должен быть выполнен шрифтом Times News Roman, размером 14 пунктов, слева: 3 см, справа: 1,5 см, сверху и снизу: 2 см; с межстрочным интервалом 1,15, формат листа A4.
 2. Название статьи, фамилия, имя и отчество автора(ов) должны быть написаны заглавными буквами в полном регистре.
 3. Должность, ученое звание, места работы(учебы), регион, Республика, номер телефона, адрес электронной почты и ORCID-номер автора(ов) должны быть указаны полностью.
 4. Аннотация должна состоять из краткого содержания и важности статьи, результатов.
 5. В начале каждой статьи, помимо языка, на котором написана статья, должна быть аннотация на 2-х других языках (на выбор – узбекский, английский, русский и турецкий).
 6. Аннотация должна содержать не более 120-150 слов.
 7. Внизу аннотации должно быть 7-10 ключевых слов, освещающих содержание статьи.
 8. Статья должна быть подготовлена в виде:
 - a) Вступление (Introduction);
 - b) Основная часть (Main part);
 - c) Результаты и обсуждение (Results and Discussions);
 - d) Выводы (Conclusions);
 - e) Литература (References) – в алфавитном порядке
 - f) Ссылка(сноски) приводится в скобках в виде фамилии автора – дата публикации – страница (Муминов, 2020: 25);
 - g) Рисунки, чертежи, таблицы, схемы нумеруются арабскими цифрами и обозначаются как «Рисунок». Знаки или указатели размещают под рисунком, в следующей строке, посередине и выделяют жирным шрифтом.
- Тема научной статьи, представленной автором (или соавторами), должна соответствовать рубрикам журнала.
- Статьи могут быть представлены на узбекском, английском, русском и всех других тюркских языках.
- Автор(ы) несут ответственность за научную обоснованность, достоверность и плагиат информации и доказательств, представленных в статье;
- Статьи рецензируются. В журнале публикуются только статьи, рекомендованные экспертами;
- Нерекондованные статьи не публикуются и не возвращаются авторам;

“TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” DERGİSİNİN BÜLTENİ

Özbekistan Cumhuriyeti devletinin sosyal-eğitimsel ve bilimsel gelişme politikasının başarılı şekilde uygulanmasına yardımcı olmak amacıyla, Semerkant'ta düzenlenen Türk Devletleri Teşkilatının zirvesinde öngörülen karşılıklı ilişkilerin hızlandırılması için geliştirilen program ve projeleri uygulamak, bilimsel çalışmaları koordine etmek, Türkoloji alanında yürütülen araştırma çalışmaları Şeraf Reşidov adına Semerkant Devlet Üniversitesi, Uluslararası “Türkoloji Araştırmaları” dergisini tescil etmiştir. Dergi, Türk dili ve lehçeleri, Orta Asya Türk topluluklarının dil ve edebiyat ilişkileri tarihi, sosyo-kültürel alanlardaki bilimsel ve araştırma çalışmalarının sonuçlarını yayınlamayı amaçlamaktadır. Dergimizde editör kürsüsü, araştırma, bilim dünyasından, inceleme ve tanıma, bilimsel konferans, genç araştırmacı, hatıra, yıldönümleri gibi sütunlar yer almaktadır. Özbekçe, Türkçe, Rusça, İngilizce ve tüm Türk lehçelerinde yazılmış makaleler kabul edilmektedir.

Bilimsel dergi, Özbekistan Cumhuriyeti Yükseköğrenim, Bilim ve İnovasyon Bakanlığı'na bağlı Yüksek Kabul Komisyonu'nun 8 Mayıs 2024 tarihli ve 354/5 sayılı kararına esasen; tarih, filoloji alanlarında Felsefe Doktoru (Doktora) ve Bilim Doktoru (DSc) akademik derecesini almaya aday kişilerin tezleri dolayısıyla bilimsel sonuçlarını yayınlaması tavsiye edilen ilmî yayınlar listesine dâhil edilmiştir.

DERGİ AŞAĞIDAKİ ALANLARDA MAKALELER YAYINLAMAKTADIR:

- ✓ Türk Dünyasındaki sosyo-kültürel ilişkilerin tarihi;
- ✓ Türk Dünyası araştırmaları;
- ✓ Türk Lehçeleri diyalektolojisi;
- ✓ Türk Dünyasının jeopolitiği;
- ✓ Folklor çalışmaları;
- ✓ Karşılaştırmalı dilbilim ve edebiyat çalışmaları;
- ✓ Edebi ilişkiler ve çeviri çalışmaları.

İLETİŞİM ADRESİ:

Posta adresi:

140104, Üniversite Bulvarı, 15,
Semerkant şehri, Özbekistan, Şeraf
Reşidov adına Semerkant Devlet
Üniversitesine bağlı Türkoloji
Araştırmaları Enstitüsü

Telefon:

+998 99 582 93 81

+998 97 911 93 81

Telegram ID:

@turkologiya2025

E-posta:

turkologiya.samdu@gmail.com

İnternet sitesi:

<https://turkologiya.samdu.uz>

MAKALE YAZIM KURALLARI:

- Makale 8-10 sayfada sunulur;
- Makale'nin yapısı:
 1. Makale metni Times New Roman yazı tipinde, 14 punto büyüklükte, sol kenarından 3 cm'lik, sağ kenarından 1,5 cm'lik, üst ve alt kenarından 2 cm'lik boşluk bırakılarak, tek sütun olarak, 1,15 satır aralığında, A4 boyutunda hazırlanmalıdır.
 2. Makalenin başlığı, yazar(lar)ın soyadı, adı ve baba adı tam olarak büyük harflerle yazılmalıdır.
 3. Yazar(lar)ın pozisyonu, akademik ünvanı, çalıştığı (öğrendiği) yer, bölgesi, cumhuriyeti, telefon numarası, e-posta adresi ve ORCID numarası eksiksiz olarak verilmeli.
 4. Özet, makalenin amacını, önemli bulgularını ve sonuçlarını içermelidir.
 5. Her makalenin başında, makalenin yazıldığı dilin yanı sıra 2 dilde de (isteğe bağlı olarak Özbekçe, İngilizce, Rusça ve Türkçe arasından seçilecek) açıklama bulunmalıdır.
 6. Özet, 120-150 sözcüğü geçmeyecek şekilde yazılmalıdır.
 7. Özeti alt kısmında makalenin içeriğini tanımlayacak en az 7, en fazla 10 anahtar kelimeye yer verilmelidir.
 8. Makale, aşağıdaki formatta hazırlanmalıdır:
 - a) Giriş (Introduction);
 - b) Ana bölüm (Main part);
 - c) Sonuçlar ve tartışma (Results and Discussions);
 - d) Sonuçlar (Conclusions);
 - e) Kaynakça (References) alfabetik olarak sıralanmalıdır;
 - f) Bağlantılar (dipnotlar) yazarın soyadı - yayın tarihi - sayfa şeklinde parantez içinde verilecektir (Muminov, 2020: 25);
 - g) Resim, çizim, tablo, diyagramlar "Resim" olarak Arap rakamları ile kaydedilir. İşaretler resmin altına, bir sonraki satıra, ortaya yerleştirilir ve koyu yazılır.
- Yazarın (veya ortak yazarların) sunduğu bilimsel makalenin konusu dergi sütunlarıyla örtüşmelidir.
- Makaleler Özbekçe, İngilizce, Rusça ve tüm Türk dillerinde gönderilebilir.
- Makalede sunulan bilgi ve kanıtların bilimsel dayanağı, güvenilirliği ve intihalinden yazar(lar) sorumludur.
- Makaleler hakemli olacaktır. Dergide sadece uzmanlar tarafından tavsiye edilen makaleler yayımlanır.
- Talep edilmeyen yazılar yayınlanmayacak ve yazarlarına iade edilmeyecektir.
- Derginin 1 sayısında yazarın sadece 1 makalesi yer alacaktır.

TURKOLOGIK TADQIQOTLAR

XALQARO ILMIY JURNALI

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL OF “TURKOLOGICAL
RESEARCH”**

**ULUSLARARASI “TÜRKOLÖJİ ARAŞTIRMALARI” BİLİMSEL
DERGİSİ**

**МЕЖДУНАРОДНЫЙ НАУЧНЫЙ ЖУРНАЛ “ТЮРКОЛОГИЧЕСКИЕ
ИССЛЕДОВАНИЯ”**

Muharrir:

Musahhih va texnik muharrir:

Norxo‘ja Choriyev

Rahmatulloh Shokirov

2025-yil 23-iyunda tahririy-nashriyot bo‘limiga qabul qilindi.

2025-yil 27-iyunda original-maketdan bosishga ruxsat etildi.

Qog‘oz bichimi 60x84.1/16. «Times New Roman» garniturası.

Offset qog‘ozı. Shartlı bosma tabog‘ı –12.5.

Adadı 15 nusxa. Buyurtma № 318

SamDU tahririy-nashriyot bo‘limi bosmaxonasida chop etildi.

140104, Samarqand sh., Universitet xiyoboni, 15.

ISSN 2992-9229

9 772992 922004